

Πληροφοριακή Παιδεία στην Τουρκία

S. Serap Kurbanoglu

(Καθηγήτρια, Τμήμα Διαχείρισης της Πληροφόρησης, Σχολή Επιστημών, Πανεπιστήμιο Hacettepe, Τουρκία.

E-mail: serap@hacettepe.edu.tr)

Εισαγωγή

Οι κοινωνίες του εικοστού αιώνα συχνά θεωρούνται ως κοινωνίες της πληροφορίας. Μια κοινωνία της πληροφορίας χρειάζεται άτομα που έχουν δεξιότητες δια βίου μάθησης. Η πληροφοριακή παιδεία – η ικανότητα κάποιος να βρίσκει, να χρησιμοποιεί και να μεταδίδει την πληροφορία – είναι το θεμέλιο της δια βίου μάθησης. Σήμερα κάθε μέλος της κοινωνίας πρέπει να εφοδιάζεται με δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας για να είναι σε θέση να πετυχαίνει στο σχολείο, στην εργασία και στην καθημερινή ζωή. Προκειμένου να αποκτήσουν δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας, τα άτομα πρέπει να ακολουθούν ένα πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας. Οι βιβλιοθήκες όλων των ειδών παίζουν κεντρικό ρόλο στη διδασκαλία δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας και στην ενσωμάτωση της πληροφοριακής παιδείας στα σχολικά αναλυτικά προγράμματα όλων των βαθμίδων. Η δημιουργία και διατήρηση προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας που θα υποστηρίζουν τη δια βίου μάθηση πρέπει να αποτελέσει αποστολή κάθε βιβλιοθήκης σε κάθε χώρα.

Αν και υπάρχουν πολλές εφαρμογές σχετικές με την πληροφοριακή παιδεία σε ολόκληρο τον κόσμο, οι αντίστοιχες στην Τουρκία είναι αριθμητικά ελάχιστες. Οι υπηρεσίες εκπαίδευσης χρηστών στις τουρκικές βιβλιοθήκες, ιδιαίτερα στις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες, χρονολογούνται στο τέλος της δεκαετίας του 1970 και στις αρχές της δεκαετίας του 1980. Αν και η παραδοσιακή εκπαίδευση χρηστών μπορεί να συνυπολογιστεί ως τμήμα της πληροφοριακής παιδείας, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η πληροφοριακή παιδεία έχει ευρύτερη έννοια. Στο άρθρο αυτό λαμβάνονται υπ' όψιν μελέτες και εφαρμογές που διενεργήθηκαν μόνο κάτω από τον τίτλο αυτό ή μέσα στο πεδίο εφαρμογής της πληροφοριακής παιδείας.

Εφαρμογές στην Τουρκία

Η έννοια της πληροφοριακής παιδείας έγινε γνωστή για πρώτη φορά στους Τούρκους μελετητές το 1998 σε μια ομιλία που δόθηκε στη συνάντηση της Ένωσης Τούρκων Βιβλιοθηκονόμων (Gurdal, 1998). Από τότε, μετά την πρώτη εισαγωγική ομιλία, πολλές ομιλίες δόθηκαν, άρθρα και σύντομες παρουσιάσεις δημοσιεύτηκαν, εργαστήρια οργανώθηκαν, προγράμματα και έρευνες διεξήχθησαν (βλέπε παραπομπές).

Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, σε έκθεση της Ειδικής Επιτροπής για τις Τεχνολογίες και Πολιτικές της Πληροφορίας, που δημοσίευσε ο Κρατικός Οργανισμός Σχεδιασμού – ο οποίος παρέχει μια βάση για τη μακροχρόνια στρατηγική και το πενταετές αναπτυξιακό πρόγραμμα της Τουρκικής Κυβέρνησης – επισημάνθηκε η ανεπάρκεια του επιπέδου πληροφοριακής παιδείας στη χώρα. Δόθηκε έμφαση στην ανάγκη να παρέχεται εκπαίδευση πληροφοριακής παιδείας σε όλα τα επίπεδα εκπαιδευτικών οργανισμών όλων των βαθμίδων, καθώς και στην αναγκαιότητα ανάπτυξης σχολικών και δημοσίων βιβλιοθηκών για να υποστηρίζουν την πληροφοριακή παιδεία και τη δια βίου μάθηση (Bilgi Teknolojileri ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu raporu, 2001). Αν και η εμπλοκή της κυβέρνησης σε αυτό το σπουδαίο θέμα ήταν ικανοποιητική, το επακόλουθο «Η Μακροχρόνια Στρατηγική και το Όγδοο Πενταετές Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, 2001-2005» (Devlet Planlama Teşkilatı, 2000) και «Η Μακροχρόνια Στρατηγική και το Ένατο Πενταετές Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, 2006-2010» (Devlet Planlama Teşkilatı, 2005) περιλάμβαναν τη σπουδαιότητα της δια βίου μάθησης και των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων, αλλά αγνοούσαν την πληροφοριακή παιδεία.

Η υποχρεωτική εκπαίδευση στην Τουρκία δεν συνεχίζεται μετά την 8^η τάξη. Για τον λόγο αυτό ο εφοδιασμός των μαθητών με δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας πριν τη συμπλήρωση αυτής της τάξης έχει καθοριστική σημασία. Δυστυχώς οι άμεσες εφαρμογές πληροφοριακής παιδείας έχουν περιοριστεί κυρίως στα ιδιωτικά σχολεία με κατάλληλη χρηματοδότηση, εγκαταστάσεις βιβλιοθήκης, προσωπικό και τεχνική υποδομή.

Ένα έργο ενσωμάτωσης της πληροφοριακής παιδείας στο αναλυτικό πρόγραμμα ενός ιδιωτικού σχολείου (TED Ankara School) τέθηκε σε ισχύ το 1999. Αυτή ήταν η πρώτη γνωστή προσπάθεια για την ανάπτυξη και διανομή προγράμματος πληροφοριακής παιδείας για μαθητές μέχρι 12 ετών. Στόχος αυτού του έργου ήταν να εξοπλίσει τους μαθητές με δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας, τις οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν στις σπουδές τους. Τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος των 15 εβδομάδων περιλάμβαναν πρόσβαση στην πληροφορία, εντοπισμό και χρήση πηγών πληροφόρησης και του διαδικτύου, αξιολόγηση πηγών πληροφόρησης και συγγραφή ερευνητικής εργασίας. Μια από τις πιο σημαντικές πλευρές αυτού του προγράμματος ήταν η χρησιμοποίηση τεχνικής μικροδιδασκαλίας για την κατάρτιση του προσωπικού της βιβλιοθήκης που δεν είχε προηγούμενη έμπειρη γνώση στον τομέα της παιδαγωγικής. Εξετάσεις πριν και μετά το πρόγραμμα και αξιολόγηση των εργασιών τέλους τριμήνου των μαθητών έδειξαν ότι το έργο είχε πλήρη επιτυχία (Kurbanoglu & Akkoyunlu, 2000, 2001, 2002a). Από τότε έχουν γίνει μερικές προσπάθειες για διδασκαλία πληροφοριακής παιδείας και για συμμετοχή στη διδακτική εμπειρία μεταξύ σχολικών βιβλιοθηκονόμων κυρίως σε ιδιωτικά σχολεία. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά τα παραδείγματα των σχολείων Bilkent και Eyuboglu.

Το 2002 το Υπουργείο Παιδείας προετοίμασε ένα κύκλο μαθημάτων επιλογής για μαθητές γυμνασίου με τίτλο «Ανάκτηση Πληροφοριών και Τεχνικές Έρευνας» (Milli Eğitim Bakanlığı, 2002). Η πληροφοριακή παιδεία είναι βασικό συστατικό αυτού του κύκλου μαθημάτων, που θα περιλαμβάνει θέματα, όπως πώς να γίνεται χρήση των βιβλιοθηκών, μαθαίνοντας για τις πηγές πληροφόρησης, πώς να προετοιμάζονται οι σχολικές εργασίες

στο σπίτι και πώς να αποφεύγεται η λογοκλοπή. Αν και ήταν μια πολλά υποσχόμενη εξέλιξη, πρέπει να σημειωθεί ότι στα περισσότερα σχολεία της Τουρκίας λείπουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις βιβλιοθηκών, βιβλιοθηκονόμοι και τεχνική υποδομή για να αναλάβουν αυτό τον κύκλο μαθημάτων.

Η σπουδαιότητα της πληροφοριακής παιδείας για τους εκπαιδευτικούς έχει αναγνωρισθεί από παλιά. Εξαιτίας του συμβουλευτικού ρόλου τους, οι εκπαιδευτικοί όχι μόνο πρέπει να κατέχουν δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας, αλλά και να αισθάνονται πεπεισμένοι και ικανοί στη χρήση αυτών των δεξιοτήτων. Αποτελέσματα μιας έρευνας, στόχος της οποίας ήταν να καθορίσει το επίπεδο της πεποίθησης των εκπαιδευτικών για την αυτο-αποτελεσματικότητά τους στην πληροφοριακή παιδεία, έδειξαν ότι κάθε άλλο παρά ικανοποιητική ήταν (Akkoyunlu & Kurbanoglu, 2004). Όμοιες έρευνες διεξήχθησαν επίσης σε σπουδαστές αρχικές κατάρτισης εκπαιδευτικών στα πανεπιστήμια Hacettepe (Akkoyunlu & Kurbanoglu, 2003b) και Sakarya (Aldemir, 2004). Και οι δύο έδειξαν ομοίως ανεπαρκή αποτελέσματα.

Η ενσωμάτωση της πληροφοριακής παιδείας στην προετοιμασία και εξέλιξη των εκπαιδευτικών έχει αγνοηθεί στην Τουρκία. Οι εκπαιδευτικοί δεν μπορούν να προετοιμάσουν τους μαθητές τους να αποκτήσουν πληροφοριακή παιδεία και δεν μπορούν να συνεργάζονται με σχολικούς βιβλιοθηκονόμους, ειδικούς σε εποπτικά μέσα, για την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και ευκαιριών για μαθητές να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους, εκτός αν οι ίδιοι κατέχουν δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας. Έτσι ανάμεσα στις προσδοκίες για απόδοση, συνιστώνται σθεναρά η τροποποίηση των προγραμμάτων εκπαίδευσης καθηγητών και η ενσωμάτωση της φροντίδας για πληροφοριακή παιδεία. Έγιναν αρκετές ατομικές προσπάθειες στη χώρα για να εφοδιάσουν τους εκπαιδευτικούς με δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας. Το έτος 2000 διοργανώθηκαν εργαστήρια πληροφοριακής παιδείας, που περιλάμβαναν πρακτικές ασκήσεις και σεμινάρια για εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων και διαφορετικών παραρτημάτων σε ορισμένα ιδιωτικά σχολεία (Akkoyunlu & Kurbanoglu, 2002; Kurbanoglu & Akkoyunlu, 2003b).

Ένα πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας που στόχευε σε τεταρτοετείς φοιτητές των σχολών αρχικής κατάρτισης εκπαιδευτικών στο Πανεπιστήμιο Hacettepe επιχειρήθηκε κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2001-2002. Στο τέλος προέκυψε ότι οι φοιτητές αρχικής κατάρτισης εκπαιδευτικών χρειάζονταν πιο λεπτομερή διδασκαλία σε υπολογιστές και πληροφοριακή παιδεία κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών τους στο πανεπιστήμιο (Kurbanoglu & Akkoyunlu, 2002b).

Εκτός των σχολικών βιβλιοθηκών, οι δημόσιες βιβλιοθήκες είναι επίσης έντονα υποψήφιας για να εφοδιάσουν τα άτομα της κοινωνίας – ειδικά όσους δεν συνεχίζουν την εκπαίδευσή τους σε ανώτατες βαθμίδες – με δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας. Συζητήσεις σχετικές με τον ρόλο των δημοσίων βιβλιοθηκών στην υποστήριξη της δια βίου μάθησης και της πληροφοριακής παιδείας ξεκίνησαν όταν η Τουρκία συμμετείχε στο Έργο PULMAN-XT (Public Libraries Mobilizing Advanced Networks: Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες Επιστρατεύουν Προχωρημένα Δίκτυα) τον Απρίλιο 2002. Οι αρχές του PULMAN και η εφαρμογή τους στις τουρκικές δημόσιες βιβλιοθήκες, πώς οι δημόσιες βιβλιοθήκες πρέπει να υποστηρίζουν τη δια βίου μάθηση και την

πληροφοριακή παιδεία, η αναγκαιότητα σχεδιασμού ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης στην πληροφοριακή παιδεία για τους Τούρκους βιβλιοθηκονόμους δημοσίων βιβλιοθηκών και η σπουδαιότητα της συνεργασίας των δημοσίων βιβλιοθηκών με άλλους περιφερειακούς, εθνικούς και διεθνείς πολιτιστικούς και εκπαιδευτικούς οργανισμούς απαριθμήθηκαν στην τελική έκθεση (Yılmaz, 2003). Όμως, με ελάχιστες εξαιρέσεις, πολλές τουρκικές δημόσιες βιβλιοθήκες δεν είναι πλήρως εξοπλισμένες για να συμμετέχουν σε τέτοιο πρόγραμμα.

Κάτω από τις παρούσες περιστάσεις, οι καλύτεροι υποψήφιοι για την ανάπτυξη και διανομή προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας στη χώρα φαίνεται να είναι οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες. Αν και σχεδόν όλες οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες στη χώρα έχουν προγράμματα εκπαίδευσης χρηστών, μόνο λίγα από αυτά κατονομάζονται (π.χ. Πανεπιστήμιο Κοκ) και μπορούν να θεωρηθούν ως πλήρη προγράμματα πληροφοριακής παιδείας. Πράγματι, μια έρευνα που στόχευε σε μεταπτυχιακούς φοιτητές στο Πανεπιστήμιο Hacettepe, απέδειξε ότι οι φοιτητές έχουν δυσκολίες σχετικά με την ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας, αν και η Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη πρόσφερε παραδοσιακή εκπαίδευση χρηστών κατ' απαίτηση.

Ο σχεδιασμός, η προετοιμασία και η παρουσίαση προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας απαιτούν καλή γνώση πληροφοριακής παιδείας και παιδαγωγικής. Προσπάθειες μπορούν να αποφέρουν καρπούς μόνο αν οι βιβλιοθηκονόμοι που είναι υπεύθυνοι για την εκπαίδευση χρηστών και οι φοιτητές που εξειδικεύονται στη βιβλιοθηκονομία είχαν λόγο σε αυτά τα τόσο σημαντικά θέματα. Σήμερα οι βιβλιοθηκονόμοι εμπλέκονται περισσότερο με τη διδασκαλία και τη μάθηση. Η διδακτική επάρκεια έχει αποδειχθεί σημαντική παράμετρος για την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών. Κατά συνέπεια, συνδέεται με θετική διδακτική συμπεριφορά και αποτελέσματα φοιτητών. Επομένως, τα επίπεδα της διδακτικής επάρκειας των διδασκόντων βιβλιοθηκονόμων έχουν επίδραση στην επιτυχία των προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας. Ως αποτέλεσμα μιας έρευνας για την αντίληψη περί διδακτικής αποτελεσματικότητας (επιστημονική αποτελεσματικότητα και διδακτική αποτελεσματικότητα) των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκονόμων, που συμμετέχουν στην εκπαίδευση χρηστών, αποδείχθηκε ότι η διδακτική αποτελεσματικότητα των βιβλιοθηκονόμων (επάρκεια για παιδαγωγικά θέματα) ήταν κατώτερη από την επιστημονική αποτελεσματικότητά τους (αποτελεσματικότητα για πληροφοριακή παιδεία) (Kurbanoglu & Akkoyunlu, 2005).

Συνεπώς, από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 ξεκίνησαν να προσφέρονται προαιρετικοί κύκλοι μαθημάτων για πληροφοριακή παιδεία και παιδαγωγική στους προπτυχιακούς φοιτητές της Σχολής Διαχείρισης Πληροφορίας στο Πανεπιστήμιο Hacettepe. Ένας κύκλος μαθημάτων στην ανάπτυξη του αναλυτικού προγράμματος για την πληροφοριακή παιδεία θα προσφέρεται επίσης για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές με αρχή το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007.

Συμπέρασμα

Αν και υπάρχουν ορισμένες μελέτες και εφαρμογές που σχετίζονται άμεσα και έμμεσα με την πληροφοριακή παιδεία στην Τουρκία, η συνολική επίδρασή τους είναι κάθε άλλο από ικανοποιητική. Αυτό δεν εκπλήσσει, αν εξετάσουμε το γεγονός ότι ο ίδιος ο όρος διαδόθηκε μόλις το 1998. Επιπλέον, οι άμεσες εφαρμογές πληροφοριακής παιδείας είναι λίγες και απέχουν μεταξύ τους. Περιορίζονται κυρίως σε ιδιωτικά σχολεία και πανεπιστήμια με κατάλληλη χρηματοδότηση, προσωπικό και τεχνική υποδομή, όπως πρόσβαση στο διαδίκτυο και στη σχετική βιβλιογραφία.

Η σπουδαιότητα αυτού του θέματος δεν αγνοείται καθόλου και έχουν γίνει μερικές αξιωματικές προσπάθειες κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών για να καταστήσουν την πληροφοριακή παιδεία τον ακρογωνιαίο λίθο της τουρκικής εκπαίδευσης. Όμως, αν ληφθούν υπ' όψιν οι συνθήκες των σχολικών και δημοσίων βιβλιοθηκών στη χώρα, φαίνεται πιθανό ότι η πραγματοποίηση αυτών των προσπαθειών θα απαιτήσει χρόνο και υπομονή.

Κάτω από τις παρούσες περιστάσεις, οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες είναι οι καλύτεροι υποψήφιοι για ανάπτυξη και διανομή προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας στη χώρα. Αν και σχεδόν όλες οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες στη χώρα έχουν προγράμματα εκπαίδευσης χρηστών, μερικές από αυτές συγκρίνονται ευνοϊκά με τις ομόλογές τους στις δυτικές χώρες. Συνιστάται ότι αυτές οι βιβλιοθήκες πρέπει να αναθεωρήσουν τα προγράμματά τους υπό το φως των προτύπων πληροφοριακής παιδείας της ACRL για την ανώτατη εκπαίδευση. Πρέπει να εξεταστεί επίσης η τροποποίηση αυτών των προτύπων για να ταιριάζουν στις τοπικές ανάγκες.

Ένα εθνικό σχέδιο για το σπουδαίο αυτό θέμα πρέπει να προετοιμαστεί και να εφαρμοστεί. Προκειμένου να αναληφθεί τέτοια προσπάθεια, οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να συνεργάζονται όχι μόνο με τους συναδέλφους τους, αλλά επίσης με τα μέλη του διδακτικού προσωπικού στις Σχολές Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης, αλλά και Εκπαίδευσης. Εξετάζοντας τον βαθμό έμπειρης γνώσης, εμπειρίας και πρόσβασης στις πηγές, μια τέτοια προσπάθεια πρέπει να είναι η αιχμή του δόρατος για τους πανεπιστημιακούς βιβλιοθηκονόμους.

Παραπομπές

- Akkoçunlu, B., & Kurbanoglu, S. (2002). Öğretmenlere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması üzerine bir çalışma [Μια μελέτη για τη διδασκαλία των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας για εκπαιδευτικούς]. *Türk Kütüphaneciliği*, 16, pp. 123-138.
- Akkoçunlu, B. & Kurbanoglu, S. (2003a). Assessment: A key element of a successful information literacy program. 69th IFLA General Conference and Council, Berlin, Almanya, 1-9 Ağustos 2003. (Αποτίμηση: ένα βασικό στοιχείο ενός επιτυχούς προγράμματος πληροφοριακής παιδείας) (Σύντομη παρουσίαση).
- Akkoçunlu, B. & Kurbanoglu, S. (2003b). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma [Μια μελέτη για την αντίληψη περί αυτο-αποτελεσματικότητας των υποψηφίων εκπαιδευτικών για την πληροφοριακή παιδεία και την αντίληψη περί αυτο-αποτελεσματικότητας για τους υπολογιστές]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-10.

- Akkoyunlu, B. & Kurbanoglu, S. (2004). Öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik inancı üzerine bir çalışma [Μια μελέτη για τις πεποιθήσεις αυτο-αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών για την πληροφοριακή παιδεία]. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27, 11-20.
- Aldemir, A. (2004). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyleri: Sakarya Üniversitesi örneği [Επίπεδα πληροφοριακής παιδείας των φοιτητών αρχικής κατάρτισης εκπαιδευτικών: το παράδειγμα του Πανεπιστημίου Sakarya]. Διπλωματική εργασία (Master's thesis), Hacettepe University, Ankara, Turkey.
- Bilgi Okuryazarlığı Çalışma Grubu [Ομάδα Πληροφοριακής Παιδείας]. (2000). Bilgi Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı. [Education υπό το Φως του Συνεδρίου Πληροφορικής], 13 May 2000. Ankara.
- Bilgi Teknolojileri ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu raporu [Έκθεση της Ειδικής Επιτροπής για τις Τεχνολογίες και Πολιτικές της Πληροφορίας]. (2001). (Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Yayın No. DPT: 2560-ÖİK 576). Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2000). Uzun vadeli strateji ve sekizinci beş yıllık kalkınma planı: 2001-2005 [Μακροχρόνια Στρατηγική και Όγδοο Πενταετές Αναπτυξιακό Πρόγραμμα: 2001-2005]. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2005). Uzun vadeli strateji ve dokuzuncu beş yıllık kalkınma planı: 2006-2010 [Μακροχρόνια Στρατηγική και Ένατο Πενταετές Αναπτυξιακό Πρόγραμμα: 2006-2010]. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Gurdal, O. (1998). Yaşam boyu öğrenme etkinliği: "Enformasyon okuryazarlığı" [Δραστηριότητα της δια βίου μάθησης: "Πληροφοριακή παιδεία"]. Εργασία που παρουσιάστηκε στο 3^ο Συνέδριο Βιβλιοθηκών [Kütüphane Konferansı], Ankara, Turkey.
- Gurdal, O. (2000). Yaşam boyu öğrenme etkinliği: "Enformasyon okuryazarlığı" [Δραστηριότητα της δια βίου μάθησης: "Πληροφοριακή παιδεία"]. Türk Kütüphaneciliği, 14, pp. 176-187.
- Kavuncu, E. (2001). Özel ilköğretim okul kütüphanelerinde kullanıcı eğitim programlarının geliştirilmesi [Ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης χρηστών σε δημοτικά ιδιωτικά σχολεία]. Μη δημοσιευμένη διπλωματική εργασία (master's thesis), Hacettepe University, Ankara, Turkey.
- Kurbanoglu, S. (2000a). Bilgi okuryazarlığı eğitimi [Εκπαίδευση πληροφοριακής παιδείας]. Εργασία που παρουσιάστηκε στην Ομάδα Ομιλητών Εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα [21. Yüzyılda Eğitim Paneli, Ankara, Turkey].
- Kurbanoglu, S. (2000b). Bilgi okuryazarlığı eğitiminde okulların ve kütüphanelerin sorumlulukları [Η ευθύνη σχολείων και οπτικοακουστικών σχολικών κέντρων για τη διδασκαλία της πληροφοριακής παιδείας]. Ομιλία που παρουσιάστηκε στο Σεμινάριο Πληροφοριακής Παιδείας [Bilgi Okuryazarlığı Semineri], Ereğli, Turkey.
- Kurbanoglu, S. (2001a). Bilgi okuryazarlığı [Πληροφοριακή παιδεία]. Ομιλία που παρουσιάστηκε στο Συμπόσιο η Έννοια της Πληροφορίας κατά την Είσοδο στον 21^ο αιώνα. [21. Yüzyıla Girerken Enformasyon Olgusu Sempozyumu], Hatay, Turkey.
- Kurbanoglu, S. (2001b). Öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılmasının önemi ve okul kütüphanecilerinin bu alandaki rolü [Η σπουδαιότητα της διδασκαλίας δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας σε φοιτητές και ο ρόλος των ειδικών σε σχολικά οπτικοακουστικά κέντρα για το θέμα αυτό]. Bilgi Dünyası, 2, pp. 1-19.
- Kurbanoglu, S. (2002). Bilgi okuryazarlığı [Πληροφοριακή παιδεία]. Ομιλία που παρουσιάστηκε στο Σεμινάριο Νέες Εξελίξεις στη Βιβλιοθηκονομία [Kütüphanecilikte Yeni Gelişmeler Semineri], Ankara, Turkey.
- Kurbanoglu, S. (2003a). Bilgi okuryazarlığı: Öğretmen adayları için önemi [Πληροφοριακή παιδεία: η σπουδαιότητά της για φοιτητές αρχικής κατάρτισης εκπαιδευτικών]. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Seminerleri. Adapazarı. 29 Nisan 2003.
- Kurbanoglu, S. (2003b). Self-efficacy: a concept closely linked to information literacy and lifelong learning. Journal of Documentation, 59 (6), 635-646 [Αυτο-αποτελεσματικότητα: μια έννοια που συνδέεται στενά με την πληροφοριακή παιδεία και τη δια βίου μάθηση].
- Kurbanoglu, S. (2004a). An overview of information literacy studies in Turkey. The International Information and Library Review, 36, 23-27 [Μια επισκόπηση των μελετών πληροφοριακής παιδείας στην Τουρκία].
- Kurbanoglu, S. (2004b). Information literacy self-efficacy belief and its importance for lifelong learning. First International E-Learning Conference. İstanbul. 26-27 Ekim 2004 [Πίστη στην αυτο-αποτελεσματικότητα της πληροφοριακής παιδείας και η σπουδαιότητά της στη δια βίου μάθηση. Πρώτο Διεθνές Συνέδριο Ηλεκτρονικής Μάθησης].
- Kurbanoglu, S. (2004c). Üniversitelerde bilgi okuryazarlığı eğitimi [Κατάρτιση πληροφοριακής παιδείας για τα πανεπιστήμια]. 40. Kütüphane Haftası Kutlama Programı. Selçuk Üniversitesi. Konya. 30 Mart – 4 Nisan 2004.
- Kurbanoglu, S. (2006a). Bilgi okuryazarlığı ve kütüphaneler [Πληροφοριακή παιδεία και βιβλιοθήκες]. 42. Kütüphane Haftası. Goethe Enstitüsü. İstanbul. 31 Nisan 2006.
- Kurbanoglu, S. (2006b). Bilgi okuryazarlığı ve kütüphanelerin bu alandaki sorumlulukları [Πληροφοριακή παιδεία και η ευθύνη των βιβλιοθηκών στον τομέα αυτό]. 42. Kütüphane Haftası. Yaşar Üniversitesi. İzmir. 28 Nisan 2006.
- Kurbanoglu, S. & Akkoyunlu, B. (2000). Lifelong learning in an increasingly globalised world of information: An information literacy project for K-12 community. Σύντομη παρουσίαση στο 66th IFLA General Conference and Council, Jerusalem, Israel [Δια βίου μάθηση σε ένα αυξητικά παγκοσμιοποιημένο κόσμο της πληροφορίας: Ένα έργο πληροφοριακής παιδείας για την κοινότητα των μαθητών γυμνασίου].
- Kurbanoglu, S. & Akkoyunlu, B. (2001). Öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması üzerine bir çalışma [Μια μελέτη για τον εξοπλισμό φοιτητών με δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας]. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21, 81-88.
- Kurbanoglu, S. & Akkoyunlu, B. (2002a). Bilgi okuryazarlığı: Bir ilköğretim okulunda yürütülen uygulama çalışması [Πληροφοριακή παιδεία: μια μελέτη που έγινε σε δημοτικό σχολείο]. Türk Kütüphaneciliği, 16, pp. 20-40.

- Kurbanoglu, S. & Akkoyunlu, B. (2002b). Öğretmen adaylarına uygulanan bilgi okuryazarlığı programının etkililiği ve bilgi okuryazarlığı becerileri ile bilgisayar öz-yeterlik algısı arasındaki ilişki [Αποτελεσματικότητα του προγράμματος πληροφοριακής παιδείας, που εφαρμόστηκε σε φοιτητές αρχικής κατάρτισης εκπαιδευτικών και η σχέση μεταξύ των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των φοιτητών και της αντίληψης περί αυτο-αποτελεσματικότητας στους υπολογιστές]. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, pp. 98-105.
- Kurbanoglu, S. & Akkoyunlu, B. (2003a). A study on the relationship between students' perceived computer self-efficacy and self-efficacy for information literacy skills. ELit2003 (Second International Information Literacy Conference). Glasgow, İskoçya. 11-13 Haziran 2003 [Μια μελέτη για τη σχέση μεταξύ αντίληψης της αυτο-αποτελεσματικότητας στους υπολογιστές και της αυτο-αποτελεσματικότητας για δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας των φοιτητών. 2^ο Διεθνές Συνέδριο Πληροφοριακής Παιδείας].
- Kurbanoglu, S. & Akkoyunlu, B. (2003b). Information literacy and teacher education: A study applied in Turkey. 69th IFLA General Conference and Council, Berlin, Almanya, 1-9 Ağustos 2003. (Σύντομη παρουσίαση) [Πληροφοριακή παιδεία και εκπαίδευση καθηγητών: μια μελέτη που έγινε στην Τουρκία].
- Kurbanoglu, S. & Akkoyunlu, B. (2005). The importance of teaching efficacy for information literacy (IL) instructors. ELit2005 (Fourth International Information Literacy Conference). Glasgow, İskoçya. 15-17 June 2005 [Η σπουδαιότητα της διδακτικής αποτελεσματικότητας για διδάσκοντες την πληροφοριακή παιδεία. 4^ο Διεθνές Συνέδριο για την Πληροφοριακή Παιδεία].
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2002). Bilgi erişim ve araştırma teknikleri dersi öğretim programı [Πρόγραμμα διδασκαλίας του κύκλου μαθημάτων ανάκτησης πληροφοριών και τεχνικές έρευνας]. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, November, pp. 890-903.
- Polat, C. (2005). Üniversitelerde kütüphane merkezli bilgi okuryazarlığı programlarının oluşturulması: Hacettepe Üniversitesi örneği [Ανάπτυξη προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας με κέντρο τη βιβλιοθήκη στα πανεπιστήμια: το παράδειγμα του Πανεπιστημίου Hacettepe]. Ph.D. thesis, Hacettepe University, Ankara, Turkey.
- Polat, C. (2005). Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerilerindeki zorlanma düzeyleri üzerine bir araştırma [Δυσκολίες που αντιμετώπισαν φοιτητές ανώτατης εκπαίδευσης για τις δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας]. Türk Kütüphaneciliği, 19, pp. 408-431.
- Saatçioğlu, Ö., Özmen, Ö. & Özer, P. S. (2002). Bilgi okuryazarlığı: Üniversite eğitiminde yeni bir boyut [Πληροφοριακή παιδεία: μια νέα διάσταση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση]. In İ. G. Yumuşak & M. A. Dönmez (Eds.), I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı [Πρακτικά 1^{ου} Εθνικού Συνεδρίου για την Πληροφόρηση, την Οικονομική Επιστήμη και τη Διοικητική], (pp. 287-299). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.
- Saatçioğlu, Ö., Özmen, Ö. & Özer, P. S. (2003). Bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesinde kütüphanelerin rolü ve Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulaması [Ο ρόλος των βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας: εφαρμογή στο Πανεπιστήμιο Dokuz Eylül]. Bilgi Dünyası, 4, pp. 45-63.
- Yalvaç, M. (2001b). Web'de enformasyon okuryazarlığı [Η πληροφοριακή παιδεία στον παγκόσμιο ιστό]. Bilgi Dünyası, 2, pp. 48-66.
- Yalvaç, M. (2001d). 21. Yüzyılda enformasyon profesyonellerinin eğitim ve öğretiminde enformasyon okuryazarlığı standartları [Πρότυπα πληροφοριακής παιδείας για την εκπαίδευση των επαγγελματιών πληροφόρησης στον 21^ο αιώνα]. Türk Kütüphaneciliği, 15, pp. 136-150.
- Yılmaz, B. (Ed.). (2003). Bilgi toplumuna doğru halk kütüphaneleri: Pulman XT Türkiye ulusal toplantısı sonuç raporu, 16-19 Kasım 2002, Milli Kütüphane, Ankara [Οι δημόσιες βιβλιοθήκες προς την κοινωνία της πληροφορίας: τελική έκθεση της εθνικής συνάντησης για το Pulman XT στην Τουρκία, 16-19 Νοεμβρίου 2002, Εθνική Βιβλιοθήκη, Άγκυρα]. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

Μετάφραση: Εύα Σεμερτζάκη